

Innst. O. nr. 40

(2000-2001)

Innstilling fra finanskomiteen om endringer i skatteloven m.v.

Ot.prp. nr. 24 (2000-2001)

Til Odelstinget

1. INNLEDNING

Sammendrag

Finansdepartementet legger frem:

1. Forslag om nye regler om fordeling av gjelds- og gjeldsrentefradrag mellom Norge og utlandet
2. Forslag om oppheving av formuesskattefritaket for fast eiendom og anlegg med tilbehør i utlandet
3. Forslag om endringer i reglene om eiendomsskatt på kraftproduksjonsanlegg
4. Forslag om endringer i reglene om formuesbeskatning av sparebanker
5. Forslag om endringer i rederibeskatningen
6. Forslag om opprettinger i skatteloven

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Dag Terje Andersen, Erik Dalheim, Grethe G. Fossum, Britt Hildeng, Ottar Kaldhol, Torstein Rudihagen og Signe Øye, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, Valgerd Svarstad Haugland, Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørffonn, fra Høyre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, fra Senterpartiet, Odd Roger Enoksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Venstre, Terje Johansen, og representanten Steinar Bastesen, viser til respektive merknader i det følgende.

2. ENDRING I REGLENE OM FORDELING AV GJELDS- OG GJELDSRENTEFRADRAG MELLOM NORGE OG UTLANDET

2.1 Innledning

Departementet legger frem forslag til endringer i skatteloven §§ 4-31 første ledd og 6-91 første punktum om fordeling av gjelds- og gjeldsrentefradrag mellom Norge og utlandet.

I Innst. O. nr. 73 (1995-1996) til Ot.prp. nr. 46 (1995-1996) Nye regler om fradrag i norsk skatt for skatt betalt i utlandet, ber finanskomiteen Regjeringen vurdere hvorvidt § 45 annet ledd første punktum (skal være annet punktum) i skatteloven 1911 (nå skatteloven § 6-91 første punktum) bør endres, slik at en skattyter som er skattepliktig til Norge for all sin utlandsinntekt, får rett til fradrag i Norge for alle sine gjeldsrenter.

I et forutgående høringsnotat hadde departementet gått inn for en slik lovendring. Forslaget ble imidlertid ikke fremmet i Ot.prp. nr. 46, da departementet kom til at en endring av § 45 annet ledd i skatteloven 1911 forutsatte ytterligere utredninger.

Det som aktualiserer en lovendring som skissert av finanskomiteen i Innst. O. nr. 73 er særlig det forhold at Norge etter skattereformen har gått over til å anvende kredittmetoden som primærmetode for å avverge internasjonal dobbeltbeskatning i skatteavtalene. Det innebærer at inntekt og formue som skattyteren har i vedkommende utland skattlegges i Norge, men at skattyteren gis fradrag i norsk skatt for skatt betalt til utlandet på samme inntekt og formue. Fra og med 1992 har Norge gjennom forhandlinger og notevekslinger lagt om til kredittmetoden i skatteavtalene, slik at 34 av 84 skatteavtaler per i dag benytter kredittmetoden, herunder skatteavtalene med våre viktigste handelspartnere.

Gjeldende regel om fordeling av gjeldsrenter har en svakhet ved at den er betinget av at skattyteren «har fast eiendom eller anlegg med tilbehør i utlandet.» Dette innebærer at en skattyter kan ha inntekter som etter skatteavtalen er unntatt fra skattlegging i Norge, men likevel få fradrag for alle gjeldsrentene her fordi han ikke har «fast eiendom eller anlegg» i utlandet. Også dette representerer et brudd med globalinntekts- og symmetriprinsippet.

I tillegg er det en svakhet ved gjeldende regel at det bare er verdien av fast eiendom eller anlegg med tilbehør i utlandet som inngår i fordelingsgrunnlaget, dvs. bruttoformuen i utlandet. Det vil si at verdien av

andre eiendeler som inngår i virksomhet i utlandet ikke begrenser fradraget for gjeldsrenter.

Disse to aspektene ved gjeldende regler kan i enkelte tilfeller gi urimelige resultater. Det vil særlig være tilfellet når skattyters bruttoformue i fast eiendom og anlegg med tilbehør i utlandet er liten, men virksomheten der likevel er omfattende, samtidig som skattyteren har pådratt seg betydelige renteutgifter knyttet til denne virksomheten. Dette har blant annet medført at enkelte norske forretningsbanker har fått fradrag i Norge for tilnærmet alle gjeldsrenter som knytter seg til virksomheten i de utenlandske filialene, til tross for at Norge i skatteavtalen har fraskrevet seg retten til å skattelegge inntektene fra virksomheten. Det vesentligste av utgiftene knyttet til den ordinære drift av disse bankfilialene har dermed kommet til fradrag både i driftsstaten og i Norge, uten at Norge har kunnet skattelegge inntekten.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endringer i skatteloven §§ 4-31 og 6-91, og viser til respektive merknader i det følgende.

2.2 Grunnleggende hensyn ved utformingen av en fordelingsregel

Sammendrag

Hensynet til symmetrisk behandling av inntekter/gevinster og kostnader/tap er et sentralt formål ved utforming av skattelovgivningen. Symmetrihensynet tilsier at gjeldsrenter og gjeld kun skal komme til fradrag i inntekts- eller formuesskattegrunnlaget i Norge i den utstrekning de har tilknytning til inntekt og formue som er skattepliktig i Norge.

Hensynet til nøytralitet i beskatningen er et bærende hensyn bak skattereformen. Den effektive skattebelastning av ulike investeringer bør være mest mulig lik, og valget av finansierings- og organisasjonsform bør i minst mulig grad påvirke skattebyrden av investeringen.

Ved utforming av konkrete regler må man imidlertid foreta en avveining av i hvor stor grad disse prinsippene bør etterleves dersom det går på bekostning av hensynet til et praktikabelt regelverk. Departementet vil derfor også legge vekt på praktiske og administrative hensyn ved utformingen av reglene.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens vurderinger.

2.3 Når bør fordeling av gjeld og gjeldsrenter mellom Norge og utlandet skje?

2.3.1 Sammendrag

2.3.1.1 Utenlandsk formue og inntekt er skattepliktig til Norge

I høringsutkastet av 1998 foreslo departementet å fjerne formuesskattefritaket for fast eiendom og anlegg med tilbehør i utlandet samtidig som det ble foreslått å innføre full fradragsrett for gjeld og gjeldsrenter når skattyters utenlandske formue og inntekt er skattepliktig til Norge. Et klart flertall av høringsinstansene sluttet seg til dette.

Utenlandsk formue og inntekt vil være skattepliktig til Norge når Norge i skatteavtalen med vedkommende utland anvender kredittmetoden til unngåelse av dobbeltbeskatning eller når Norge ikke har skatteavtale med vedkommende utland. Kredittmetoden innebærer at Norge kan skattelegge formuen i eller inntekten fra det annet land, men at skattyter kan kreve fradrag i norsk skatt for den skatt som er betalt i det annet land. Som vedlegg til denne proposisjonen følger en oversikt over Norges skatteavtaler per 1. desember 2000. Av oversikten fremgår om Norge per denne dato benytter fordelingsmetoden eller kredittmetoden som hovedprinsipp i avtalene med de enkelte land. Videre er det angitt status i arbeidet med avtaler som er under utarbeidelse eller revisjon. Etter fordelingsmetoden unngås dobbeltbeskatning ved at Norge ikke skattelegger formue eller inntekt som etter avtalen kan skattelegges i den annen stat.

Etter gjeldende regler avkortes skattyters fradragsrett for gjeld og gjeldsrenter i ethvert tilfelle når skattyter har fast eiendom og anlegg med tilbehør i utlandet. Forslaget vil derfor medføre en lempeligere beskatning av et stort antall skattytere. For eksempel vil skattytere med fast eiendom i et annet nordisk land ikke lenger få avkortet fradraget for gjeld og gjeldsrenter ved beskatningen i Norge, fordi Norge i skatteavtalen med de nordiske land av 23. september 1996 benytter kredittmetoden til unngåelse av dobbeltbeskatning.

Symmetrihensynet tilsier at det ikke bør gjelde begrensninger i fradragsretten for gjeld og gjeldsrenter når skattyter er skattepliktig til Norge for hele sin formue og inntekt. Det vil også føre til administrative forenklinger om gjeldende regler endres, slik at disse skattyterne gis fullt fradrag for gjeld og gjeldsrenter. I forhold til disse land blir det ikke lenger nødvendig å beregne særskilt hvilken del av skattyterens gjeld og gjeldsrenter som er fradragsberettiget. En må videre anta at en endring som nevnt vil føre til færre feil ved beregning av maksimalt kredittfradrag for skatt betalt i utlandet, da samtlige rentekostnader som skattyteren har skal trekkes inn i beregningsgrunnlaget jf. skatte洛夫skriften § 16-28-4 bokstav b. Ligningsutvalget opplyser at det maksimale kredittfradrag i dag ofte beregnes uriktig fordi skattyter overser at kun gjeldsren-

ter som etter avkorting er fradragsberettiget her i landet skal medtas i beregningen av kredittfradraget.

Denne endringen vil medføre en provenyreduksjon av et visst omfang i og med at et større antall skattytere vil kunne fradragsføre all sin gjeld og alle sine gjeldsrenter ved ligningen i Norge. Det må imidlertid påpekes at forslaget i kapittel 2 nedenfor om å opphevelse regelen om skattefrihet for formue i fast eiendom og anlegg med tilbehør i utlandet, vil kunne innebære en skjerpelse i formuesskatten for de med slik eiendom i land hvor Norge anvender kredittmetoden og land uten skatteavtale med Norge. Dersom det annet land også ilegger formuesskatt på fast eiendom, vil denne komme til fradrag i norsk formuesskatt, jf. skatteloven §§ 16-20 flg. Er formuesskatten i disse landene tilsvarende eller høyere enn i Norge, vil det likevel ikke påløpe noen ytterligere norsk formuesskatt. Det vises til kapittel 1.9.1 i proposisjonen om provenyvirkningene av forslaget nedenfor.

Departementet vil også peke på at en endring som nevnt vil forsterke behovet for å endre gjeldende beregningsregler for det maksimale kredittfradrag skattyteren kan få i Norge for skatt som er betalt i utlandet. Av skattelovforskriften § 16-28-4 bokstav b følger at fradragsberettigede gjeldsrenter tilordnes Norge eller utlandet i samme forhold som nettoinntekten for øvrig er tilordnet. I tilfelle der skattyteren i realiteten anvender en større andel av gjelden til investering eller virksomhet i utlandet, vil denne beregningsregelen i visse tilfelle kunne føre til at norske skattekreditorer subsidierer kostnaden med et eventuelt høyere skattenivå i det annet land. Departementet finner det imidlertid naturlig at denne side av kredittreglene tas opp til vurdering i forbindelse med den varslede gjennomgang av dette regelsettet, og at dette ikke bør være til hinder for en ellers rimelig endring i interne regler om fradragsrett for gjeld og gjeldsrenter.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at skatteloven § 4-31 første ledd endres slik at skattytere som er skattepliktige for all sin formue i Norge får rett til fradrag for all sin gjeld her i landet. Videre foreslås en endring i skatteloven § 6-91 første punktum slik at skattytere som er skattepliktig til Norge for all sin inntekt skal gis rett til fradrag for alle sine gjeldsrenter ved ligningen her i landet. Det vises til forslag til endringer i skatteloven §§ 4-31 og 6-91.

2.3.1.2 Utenlandsk inntekt eller formue er unntatt norsk beskatning

Samtlige høringsinstanser har sluttet seg til prinsippet om at fradragsretten for gjeld og gjeldsrenter bør skje når skattyter har formue og/eller inntekt som er unntatt fra norsk beskatning. Skattebetalerforeningen går som eneste høringsinstans imot at gjeld og gjeldsrenter skal avkortes i slike tilfelle, men dette synes hovedsakelig begrunnet i at den fordelingsmeto-

den som ble foreslått i notatet fremstår som lite praktikabel, jf. nedenfor i kapittel 1.7.3.3 i proposisjonen.

Symmetrihensynet tilsier at gjeldsfradraget begrenses når skattyteren har formue som etter bestemmelse i skatteavtale er unntatt fra beskatning i Norge og at gjeldsrentefradraget begrenses når skattyteren har inntekt som etter bestemmelse i skatteavtale er unntatt fra beskatning i Norge.

Dette hensynet er blant annet kommet til uttrykk i skatteloven 6-3 femte ledd, som slår fast at: «Når det i skatteavtale med fremmed stat er bestemt at inntekt skal være unntatt fra skattlegging i Norge, kommer tilhørende kostnad ikke for noen del til fradrag ved ligningen av inntekt her i landet.» Denne bestemmelsen gjelder dog ikke fradrag for gjeldsrenter, jf. Ot.prp. nr. 35 (1997-1998) kapittel 1.8 i proposisjonen.

En svakheten med gjeldende bruttoformuesmetode er at den bare tar med formue i fast eiendom og anlegg som vilkår for fordeling av gjeldsrenter og gjeld, hvilket medfører at avkorting ikke skjer om skattyter utøver virksomhet i det annet land uten å eie fast eiendom eller anlegg der. For eksempel vil en norsk bank med filial i et land der inntekten er unntatt fra beskatning i Norge etter skatteavtale ikke få avkortet gjeldsrentefradraget ved ligningen i Norge for så vidt gjelder den kapital som benyttes til filialens utlån.

Symmetrihensynet taler for at man utvider vilkåret for avkorting til også å omfatte virksomhet, når inntekt fra slik virksomhet er unntatt norsk beskatning etter skatteavtale, fordi investering i virksomhet typisk vil kunne være lånefinansiert på lik linje med fast eiendom og anlegg med tilbehør. Dette, kombinert med at eiendeler i virksomhet tas med i fordelingsgrunnlaget, jf. kapittel 1.7.4 nedenfor avhjelper de uheldige sidene ved den eksisterende regel i proposisjonen.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at regelen utvides slik at fordeling av gjeldsrenter skjer dersom skattyter eier fast eiendom eller utøver eller deltar i virksomhet i det annet land, når inntekten fra slik fast eiendom eller virksomhet er unntatt beskatning i Norge etter skatteavtalen med vedkommende land. Det vises til utkast til endring i skatteloven § 6-91 første ledd.

Departementet foreslår en tilsvarende regel for gjeld, slik at avkorting av gjeld skjer dersom skattyter har fast eiendom eller utøver virksomhet i det annet land, forutsatt at den faste eiendom eller formuen i virksomhet er unntatt norsk formuesbeskatning etter skatteavtale. Det vises til utkast til endring i skatteloven § 4-31 første ledd.

Etter departementets syn kan vilkåret «anlegg med tilbehør» i gjeldende regel tas ut i en ny bestemmelse som omfatter virksomhet. Begrunnelsen for dette er at anlegg med tilbehør typisk vil være unntatt norsk beskatning etter skatteavtalen når det inngår i

fast eiendom eller virksomhet i det annet land, typisk i form av et fast driftssted.

Det avgjørende etter forslaget er om den enkelte skatteavtale unntar inntekt fra fast eiendom og virksomhet fra norsk beskatning, ikke om skattyter faktisk oppbærer inntekter fra fast eiendom eller virksomhet. Inntekten vil være unntatt norsk beskatning når overenskomsten benytter fordelingsmetoden til unngåelse av dobbeltbeskatning. Inntekt fra virksomhet som er unntatt norsk beskatning etter en slik skatteavtale, vil typisk være inntekt ved forretningsvirksomhet utøvet gjennom et fast driftssted, inntekt fra selvstendige personlige tjenester, samt inntekt etter bestemmelsen om virksomhet utøvet utenfor kysten som er tatt inn i mange norske skatteavtaler.

I og med at gjeldende regel ikke avskjærer fradrag for gjeld og gjeldsrenter når skattyter ikke har fast eiendom eller anlegg i et annet land, men likevel har virksomhet der, vil forslaget kunne medføre skjerpet beskatning for skattytere med virksomhet i land hvor formue eller inntekt fra slik virksomhet er unntatt fra beskatning i Norge etter skatteavtale.

Forslaget vil i visse tilfeller innebære at fordeling skal foretas for gjeldsrenter, men ikke for gjeld. Dette skyldes at en del skatteavtaler bare unntar inntekt fra norsk beskatning, mens formue ikke er omfattet av avtalen. Formue vil da være skattepliktig til Norge. I disse tilfellene må behandlingen av gjeld og gjeldsrenter splittes opp, slik at avkorting skal skje for gjeldsrenter, men ikke for gjeld.

Når det gjelder beregningen av avkorting av gjeld og gjeldsrenter, vises det til kapittel 1.7.4 i proposisjonen nedenfor.

Departementets forslag vil ikke medføre noen begrensning av gjeldsrentefradraget når skattyter utelukkende mottar utbytte, renteinntekter og royalty fra utlandet, og slike kapitalinntekter ikke inngår som en del av en virksomhet i det annet land. Dette gjelder selv om skatteavtalen unntar slik kapitalinntekt fra skattlegging i Norge, slik tilfellet er i noen få av våre skatteavtaler. Prinsipielle grunner kan riktignok tilsi at fradragretten for gjeldsrenter begrenses også når skattyter oppbærer rene kapitalinntekter som er unntatt fra skattlegging i Norge etter skatteavtalen. Departementet ser det imidlertid mer hensiktsmessig å arbeide med sikte på en omlegging til en kredittmetode også for kapitalinntekter i skatteavtalene med disse land, fremfor nå å foreslå særlige regler om avkorting av gjeldsrentefradraget når skattyter har foretatt kapitalinvesteringer i disse land.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens vurderinger og forslag om når fordeling av gjeld og gjeldsrente mellom Norge og utlandet bør skje.

2.4 Valg av fordelingsmetode

2.4.1 Sammendrag

2.4.1.1 Innledning

Når vilkårene er oppfylt, og skattyterens gjeld og/eller gjeldsrenter skal fordeles mellom Norge og utlandet, må det fastsettes nærmere regler for hvordan denne fordelingen skal gjennomføres.

I høringsnotatet vurderte departementet tre ulike hovedprinsipper for fordeling av gjeld og gjeldsrenter mellom Norge og utlandet, nemlig en direkte tilordning og to metoder for indirekte fordeling, henholdsvis etter bruttoformue og nettoinntekt.

2.4.1.2 Fordeling etter et nettoinntektsprinsipp

I høringsnotatet vurderte departementet en tilordning etter et nettoinntektsprinsipp. Det vil si at fradrag for gjeldsrenter avkortes etter forholdet mellom nettoinntekten som er unntatt norsk beskatning etter skatteavtale og skattyterens øvrige nettoinntekt. Dette prinsippet ble bare anbefalt av en av høringsinstansene, nemlig *Den norske stats oljeselskap AS*.

Metoden er beheftet med flere svakheter både av materiell og administrativ karakter. For personlige skattytere med fast eiendom i utlandet, vil forholdet mellom nettoinntekten unntatt norsk beskatning og skattyterens øvrige nettoinntekt ikke være godt egnet til å reflektere hvor stor andel av skattyterens gjeld og gjeldsrenter som har gått med til å finansiere den faste eiendommen. For næringsdrivende og selskaper vil arbeidsintensiv virksomhet lett bli tilordnet mer gjeld og gjeldsrenter enn det underliggende forhold skulle tilsi. Kapitalintensiv virksomhet derimot, vil lett bli tilordnet for lite gjeld og gjeldsrenter. Videre kan nevnes at overskuddet fra en virksomhet i stor grad vil være avhengig av hvor lenge virksomheten har vært drevet. Nyetablerte virksomheter vil gjennomgående bli tilordnet mindre gjeld og gjeldsrenter enn eldre virksomheter, fordi nyetablerte virksomheter gjerne går med underskudd i startfasen. Nettoinntektsprinsippet vil dermed i mange tilfeller gi en materiell uriktig fordeling innenfor virksomhet.

Metoden vil også være vanskelig å gjennomføre i praksis fordi norske ligningsmyndigheter må fastsette skattepliktig nettoinntekt fra virksomhet i land hvor inntekten etter skatteavtale er unntatt norsk beskatning. Det gjør ikke ligningsmyndighetene i dag, og de mottar heller ikke tilstrekkelig dokumentasjon til å ligne virksomhet i slike land. Det vil derfor være langt mer ressurskrevende enn når metoden brukes til å fordele gjeldsrenter mellom sokkel og land etter petroleumsskatteloven § 3 d annet ledd eller mellom Norge og kredittland ved beregning av maksimalt kredittfradrag, hvor nettoinntekt fra sokkelen og kredittland inngår som en del av den ordinære ligning av skattyteren i Norge.

Departementet vil på denne bakgrunn ikke anbefale at skattyters gjeld og gjeldsrenter fordeles etter et nettoinntektsprinsipp.

2.4.1.3 Et prinsipp om direkte tilordning

Ved direkte tilordning skal i prinsippet hver enkelt inntekts- og utgiftspost bedømmes for seg, for å avgjøre hvilken aktivitet posten skal henføres til. Dette innebærer at gjeld og gjeldsrenter vil bli avkortet i den utstrekning gjelden er tatt opp for å finansiere fast eiendom, virksomhet eller andre utgifter, når tilhørende formue og inntekt er unntatt norsk beskatning.

Direkte tilordning av gjeld og gjeldsrenter er ikke ukjent i norsk skattelovgivning. Etter gjeldende regler vil dette prinsippet måtte anvendes for å bestemme gjelds- og gjeldsrentefradraget for en utenlandsk skattyter som er begrenset skattepliktig i Norge for inntekt og formue av virksomhet som drives eller bestyres her i landet, jf. skatteloven § 2-3 første ledd bokstav b. Etter skatteloven §§ 4-31 tredje ledd og 6-40 tredje ledd gis bare rett til fradrag for gjeld og tilhørende gjeldsrenter, som er stiftet til fremme av denne virksomheten. I forhold til utenlandske skattesubjekter som har begrenset skatteplikt til Norge, må ligningsmyndighetene således praktisere et direkte tilordningsprinsipp for å ta stilling til gjelds- og gjeldsrentefradraget for den utenlandske skattyteren.

Et stort flertall av høringsinstansene fremhever at en direkte tilordningsmetode i prinsippet vil gi den beste materielle løsning i og med at symmetrihensynet blir ivaretatt. Enkelte instanser påpeker imidlertid at metoden lett kan innby til skattemessige tilpasninger. Særlig fremheves at skattyteren får et incitament til å finansiere investeringer med egenkapital i land hvor skatteavtalen unntar inntekten fra norsk beskatning, og til å la gjelden finansiere investeringer i Norge. Norges Autoriserte Regnskapsføreres forening påpeker i tilknytning til dette at metoden gir incitament til å nedbetale gjeld knyttet til investeringer i disse land fremfor annen gjeld.

I hovedsak er innvendingene mot den direkte tilordningsmetode likevel den praktiske gjennomføringen av metoden. Et stort flertall av høringsinstansene påpeker at det i en del tilfeller kan bli svært vanskelig for skattyteren og ligningsmyndigheten å henføre gjeld og tilhørende gjeldsrenter til bestemte formues- og inntektsposter, slik metoden forutsetter. Den norske stats oljeselskap AS og Norsk Hydro ASA gir uttrykk for at det særlig vil bli vanskelig å foreta direkte tilordning når virksomheten er finansiert på selskaps- eller konsernnivå uten pantstillelser og garantier av noe slag. Disse instanser uttaler at den direkte tilordningsmetode ikke vil være mulig å praktisere, og at en for disse selskapers del uansett må benytte indirekte, skjønsmessige metoder ved fordelingen.

Den norske Bankforening uttaler at en direkte tilordningsmetode i mange tilfeller vil bli vanskelig å praktisere, men at metoden i enkelte tilfeller kan være egnet for personlige skattytere. Foreningen gir videre uttrykk for at den direkte tilordningsmetode er mangelfullt utredet i høringsnotatet. Foreningen viser også til at OECD i sine kommentarer til mønsteravtalen 1994 gir uttrykk for at direkte tilordning av gjeldsrenter til fast driftssted har vist seg ikke å være praktiskabelt. Foreningen anmoder videre departementet om å utrede særlige regler for banker og andre finansinstitusjoner.

Alle høringsinstansene i *ligningssetaten* uttaler at en direkte tilordningsmetode vil føre til kompliserte vurderinger og økte kontrollproblemer for ligningsmyndighetene ved fastsettelse av gjelds- og gjeldsrentefradraget.

Av de høringsinstanser som direkte tar stilling til metodevalget, går *Ligningsutvalget, Norsk Skattebetalerforening og Norske Skatterevisorers landsforening* inn for den direkte tilordningsmetode.

Departementet er langt på vei enig i innvendingene mot metoden, nemlig at den kan åpne for skattetilpasning og at den kan være vanskelig å praktisere. Metoden er heller ikke anbefalt i NOU 18:2000 Skattlegging av petroleumsvirksomhet (s. 125, omtalt som fordeling basert på kausalitet) som egnet ny metode for å fordele gjeldsrenter mellom land og sokkel.

Avgjørende for den direkte fordelingsmetoden må være om gjelden, med tilhørende gjeldsrenter, etter en økonomisk realitetsvurdering er tatt opp for å finansiere investeringer der inntekt og/eller formue er unntatt norsk beskatning etter skatteavtale (i det følgende omtalt som unntaksland). Finansiering med egenkapital innebærer ikke fordeling av renter, i motsetning til finansiering med gjeld hvor de rentene som knytter seg til gjelden avskjæres fra fradragsrett i Norge.

I noen tilfeller vil den direkte allokering være uproblematiske, for eksempel når:

- Lånet er tatt opp og direkte brukt til investeringer i unntakslandet, eller av en skattyter til kjøp av fast eiendom der.
- Lånet er tatt opp av hovedkontoret, men direkte overført til filialen til bruk i unntakslandet.
- Renteutgiftene inngår på driftskonto i filial eller virksomhet i unntakslandet.

I andre tilfeller vil en direkte allokering være langt vanskeligere. Spørsmålet om en investering er foretatt med egenkapital eller gjeld vil typisk kunne oppstå i følgende situasjoner:

- Når lånet ikke er direkte overført unntakslandet, for eksempel hvor det er gått en tid mellom låneopptak og bruk i unntaksland, og/eller når lånet i mellomtiden har finansiert andre formuesgoder.
- Når selskapet tar opp lån, men hevder at egenka-

pitalen brukes i unntaksland, og at lånet benyttes til investeringer i andre land (for eksempel i Norge eller land hvor Norge benytter kredittmetoden). Selskapet hevder å ha frihet til å velge hvordan det vil finansiere forskjellige investeringer.

- Selskapet betaler ned gjeld på lån i unntaksland raskere enn lån som allokteres til andre land.

Det vil på denne bakgrunn være behov for å angi retningslinjer for å presisere den direkte allokeringsmetode, helst basert på ytre, konstaterbare forhold.

Departementet har vurdert en rekke forskjellige kriterier for å avgjøre om et lån er anvendt på konkrete investeringer i et annet land eller ikke. Et kriterium kan være hvordan filialen ville vært finansiert hvis den hadde vært et særskilt og selvstendig foretak, jf. armlengdeprinsippet i OECDs mønsterartikkel 7. Ulempen med en slik armlengde sammenligning er at det er vanskelig for norske skattemyndigheter å kontrollere hva som er naturlig egenkapital i en filial i et annet land. Videre kunne man sammenligne med hvordan selskapet selv har finansiert sine virksomheter i Norge og andre land, eller hvordan andre norske selskaper har finansiert tilsvarende virksomheter i utlandet. Dette gir imidlertid ikke nødvendigvis et riktig resultat, fordi egenkapitalbehovet kan være forskjellig fra land til land, også innenfor samme bransje. Et kriterium kunne være selskapets behov for å lånefinansiere virksomheten ute, basert på løpende inntekt og egenkapital i selskapet som helhet. Et selskap med høy egenkapital vil derfor ha mindre behov for å lånefinansiere en virksomhet ute enn et selskap med lav egenkapital. Et ytterligere kriterium kan være om det er saklig og/eller tidsmessig sammenheng mellom låneopptak og investeringen i utlandet. Man kunne tenke seg å anvende en eller flere av disse metodene som et supplement til den direkte metode.

Alle de nevnte kriteriene åpner for store skjønnsmessige vurderinger og vil derfor være vanskelig å praktisere. På bakgrunn av de foran nevnte svakheter med den direkte fordelingsmetoden, vil departementet ikke foreslå en slik metode for fordeling av gjeld og gjeldsrenter. I stedet vil departementet foreslå å benytte en ny bruttoformuesmetode.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til valg av fordelingsmetode.

2.5 Departementets forslag - den nye bruttoformuesmetoden

2.5.1 Sammendrag

2.5.1.1 Hovedtrekkene i metoden

Fordeling av gjeld og gjeldsrenter skal som nevnt i kapittel 1.7.2.2 skje når skattyteren har fast eiendom eller utøver eller deltar virksomhet i utlandet, og for-

mue, henholdsvis inntekt, fra slik fast eiendom eller virksomhet er unntatt norsk beskatning etter overenskomst med fremmed stat (skatteavtale).

Når fradrag for gjeld og gjeldsrenter skal begrenses, foreslår departementet at avkorting skjer etter forholdet mellom verdien av fast eiendom og eiendeler i virksomhet i staten hvor formue og inntekt er unntatt fra skattlegging i Norge etter overenskomst med fremmed stat og verdien av skattyters samlede eiendeler. Dermed vil de samme eiendelene som er bestemmende for når fordeling skal skje, jf. kapittel 1.7.2.2 inngå i grunnlaget for fordelingen. For fullt regnskapspliktig skattyter, jf. regnskapsloven § 1-2 første ledd, foreslås at fordeling baseres på bokført verdi av skattyters eiendeler, oppgjort i samsvar med regnskapsloven. For andre skattytere foreslås at fordelingen skjer basert på ligningsverdien av skattyters eiendeler (skattemessige formuesverdi).

Denne metoden vil i det følgende bli omtalt som *den nye bruttoformuesmetoden*.

Metoden kan illustreres med et eksempel for norsk personlig skattyter som har fast eiendom i et land der Norge etter skatteavtalen ikke kan skattlegge inntekt og formue av eiendommen (unntaksland):

Ligningsverdi fast eiendom i unntaksland:	1 000 000
Ligningsverdi fast eiendom i Norge:	1 500 000
Formuesverdi øvrige eiendeler i Norge	500 000
Samlet gjeld	1 000 000
Samlede gjeldsrenter	100 000

Til fradrag i Norge kommer gjeld: (1 000 000 x (2 000 000/3 000 000)) =	666 667
Til fradrag i Norge kommer gjeldsrenter: (100 000 x (1 000 000/3 000 000)) =	66 667

Gjeld som ikke kommer til fradrag i Norge: (1 000 000 x (1 000 000/3 000 000)) =	333 333
Gjeldsrenter som ikke kommer til fradrag i Norge: (100 000 x (1 000 000/3 000 000)) =	33 333

Metoden kan videre illustreres med et eksempel der et norsk aksjeselskap har filial i et land der Norge etter skatteavtalen med dette landet ikke kan skattlegge inntekten av virksomheten. Som et første steg må selskapet allokere til filialen de eiendeler som skal henføres dit. Alle eiendelene som inngår i filialens virksomhet henføres dit, herunder også finansielle eiendeler, goodwill og andre immaterielle eiendeler. Deretter må eiendelene verdsettes, og da benyttes eiendelenes bokførte verdi oppgjort i samsvar med regnskapsloven. I eksemplet settes verdien av eiendelene som skal tilordnes filialen til 200, og bokført verdi av selskapets samlede eiendeler, inkludert eiende-

lene i filialen, til 1000. Metoden innebærer da at det nektes gitt fradrag for 20 pst. (200/1000) av selskapet renteutgifter ved ligningen i Norge.

Særlig dette siste eksemplet er egnet til å belyse de to sentrale problemstillinger som den nye bruttoformuesmetoden reiser. Det er for det første allokering av eiendeler til virksomheten i unntakslandet, og der- nest verdsettelse av eiendelene. Dette vil bli nærmere drøftet i kapitlene nedenfor.

2.5.1.2 Begrunnelsen for valget av den nye bruttoformuesmetoden

Etter departementets syn har valget stått mellom en direkte fordelingsmetode og den nye bruttoformuesmetoden.

Det viktigste argumentet for å benytte den nye bruttoformuesmetoden er at den i de fleste tilfeller vil være vesentlig enklere å praktisere enn den direkte fordelingsmetoden. Bruttoformuesmetoden forutsetter en fordeling av skattyters eiendeler, hvilket normalt vil være enklere enn allokering av skattyters gjeld og gjeldsrenter. Videre er den nye bruttoformuesmetoden kjent for norske skattytere fordi den vil være en videreføring/revisjon av gjeldende bruttoformuesmetode.

Det kan videre hevdes at den nye bruttoformuesmetoden materielt sett ofte vil gi en riktig fordeling av renter. Penger kan ikke følges slik som andre objekter, og en regel om at eiendeler i unntakslandet anses å være finansiert på samme måte som skattyters formue for øvrig vil derfor på mange måter gjenspeile en riktig fordeling. Skattyter som sådan er juridisk forpliktet for all gjeld, og det er skattyter som har bestemt samlet gjeld og fordeling av kapital til henholdsvis Norge og det annet land. Metoden vil dessuten være mer robust mot uheldig skattetilpasning, for eksempel overkapitalisering av filial på bekostning av virksomheten for øvrig.

Den nye bruttoformuesmetoden kan imidlertid slå galt ut dersom verdien av eiendelene ikke gir uttrykk for riktig investert beløp. Avkorting av gjeld og gjeldsrenter skal som sagt skje basert på bruttoverdiene i land hvor Norge benytter fordelingsmetoden og skattyters øvrige formue. Konsekvensen av ulik verdsettelse av disse bruttostørrelsene kan være skjev fordeling av gjeld og gjeldsrenter. Dette kan slå ut både til gunst eller ugunst for skattyter. Det må påpekes at en slik skjev fordeling i større grad oppstår dersom verdsettelsen i ett av grunnlagene ikke gir uttrykk for riktig investert beløp i forhold til verdsettelsen i det andre grunnlaget. Har skattyter for eksempel en tilsvarende andel av ikke-aktiverte utgifter i begge grunnlagene, vil det ikke påvirke fordelingen. Eksempler på at eiendelene ikke gir uttrykk for riktig investert beløp, vil typisk være når utgifter til utvikling av immaterielle rettigheter ikke er aktivert, når verdier er avskrevet/nedskrevet eller når utgiften ikke har finan-

siert eiendeler, men for eksempel utgifter til lønn, leiebetalinger og løpende driftsutgifter. En direkte metode ville i prinsippet ha begrenset fradraget for gjeld og gjeldsrenter dersom lånet har finansiert slike utgifter. Ofte vil imidlertid løpende driftsutgifter bli dekket av løpende inntekter, slik at den direkte metoden heller ikke ville medført noen avkorting av skattyters gjeld og gjeldsrenter.

Videre vil ikke den nye bruttoformuesmetoden ta i betraktning at virksomheten i det annet land kan kreve en annen egenkapitalgrad enn selskapet som sådan, typisk der hovedkontoret og filialen har forskjellige funksjoner.

Den nye bruttoformuesmetoden vil slå mer uheldig ut enn den direkte metode dersom skattyteren arver eller får i gave fast eiendom eller virksomhet i land der Norge benytter fordelingsmetoden til unngåelse av dobbeltbeskatning, uten samtidig å overta gjeld. I slike tilfeller vil ingen del av skattyterens gjeld være anvendt til ervervet av eiendelen. I forhold til gjeldende regler har det fra flere hold vært hevdet at det er urimelig at skattyteren får avkortet sitt gjelds- og gjeldsrentefradrag i Norge, når han har arvet fast eiendom i utlandet. Departementet har derfor vurdert om det bør gis særlige unntaksregler for formuesgjenstander som er ervervet ved arv eller gave. En er kommet til at dette ikke bør gjøres. Dersom det skal oppstilles unntak for arv eller gave bør dette gjelde generelt, dvs. at også arvede formuesgjenstander som er formuesskattepliktig i Norge må elimineres fra fordelingsgrunnlaget. Slike regler vil være til ugunst for et stort flertall av skattyterne og føre til administrativt merarbeid. Et unntak for arv og gave av fast eiendom vil videre føre til uriktig resultat dersom skattyter også overtar gjeld som påhviler eiendommen.

Departementet finner også bred støtte i høringsutalelsene for å benytte den nye bruttoformuesmetoden. Et knapt flertall av høringsinstansene som har uttalt seg direkte om valg av metode foretrekker å beholde gjeldende bruttoformuesmetode. Det gjelder *Bergen Ligningskontor*, *Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening*, *Skatteetatens Landsforening* og *Stavanger ligningskontor*. De andre som uttalte seg om valg av metode, med ett unntak, foretrakk den direkte metoden. Det må imidlertid understrekes at departementet i høringsnotatet vurderte den gjeldende bruttoformuesmetode opp mot den direkte fordelingsmetoden, for så vidt gjaldt skattytere med inntekt eller formue unntatt norsk beskatning. Den gjeldende bruttoformuesmetoden avskjærer gjeldsrenter og gjeld basert på forholdet mellom fast eiendom og anlegg med tilbehør i utlandet og formuen i Norge. Departementets forslag om den nye bruttoformuesmetoden avhjelper i stor grad svakheten ved den bruttoformuesmetode som ble foreslått i høringsnotatet, og som også ble påpekt av høringsinstansene, fordi avkorting av

gjeldsrenter og gjeld også skjer om skattyter utøver virksomhet i det annet land.

Departementets konklusjon er at den nye bruttoformuesmetoden bør velges fremfor den direkte fordelingsmetode, og at metoden er tilstrekkelig treffsikker som en intern gjeldsrente- og gjeldsfordelingsregel.

2.5.1.3 Allokering av eiendeler til fast eiendom og virksomhet i det annet land

Den nye bruttoformuesmetoden forutsetter at skattyters eiendeler allokeres til fast eiendom og virksomhet i land hvor inntekten, og eventuelt også formuen, er unntatt fra norsk skattlegging etter skatteavtale.

Da det etter departementets forslag er en betingelse for å foreta gjeld- og gjeldsrentefordeling at henholdsvis formue og inntekt er unntatt fra skattlegging etter skatteavtale, må allokeringen av skattyters eiendeler for beregning av gjelds- og gjeldsrentefradraget baseres på skatteavtalens regler. Denne tilnærming medfører at alle eiendeler som inngår i fast eiendom og virksomhet i et annet land, og hvor Norge etter skatteavtalen ikke kan skattlegge avkastningen eller formuen, også bidrar til å avkorte skattyters fradragsrett for gjeld og gjeldsrenter i Norge. Dette sikrer at symmetriprinsippet blir ivarettatt.

For fysiske personer som bare eier fast eiendom i det annet land, uten å utøve virksomhet der, er selve allokeringen uproblematisk. Koblingen til skatteavtalens regler innebærer at til fast eiendom medregnes det som omfattes av skatteavtalens definisjon av fast eiendom, jf. OECDs mønsteravtale artikkel 6 punkt 1. Dette omfatter blant annet tilbehør til fast eiendom og rettigheter som er undergitt privatrettens regler om fast eiendom.

For skattytere som utøver virksomhet i det annet land, kan allokering av eiendelene være mer problematisk. Også her innebærer koblingen til skatteavtalens regler at det er de eiendelene som er knyttet til den inntekt som er unntatt fra beskatning etter avtalen, som danner grunnlag for allokering av eiendeler til det annet land. Dette vil typisk omfatte eiendeler som inngår i forretningsvirksomhet utøvet gjennom et fast driftssted som omhandlet i OECDs mønsteravtale, selvstendige personlige tjenester, samt virksomhet utøvet utenfor kysten som er tatt inn i mange norske skatteavtaler.

Fysiske eiendeler i form av driftsmidler, varer og lignende vil det normalt være uproblematisk å allokere. Allokeringen kan være vanskeligere å foreta for finansielle eiendeler som aksjer, fordringer, herunder bankinnskudd, og kontanter, og for immaterielle rettigheter. I utgangspunktet må slike eiendeler allokeres til det landet hvor eiendelen benyttes eller hvor den genererer inntekt. Departementet antar imidlertid at det vil være til god hjelp for denne allokeringen at

skattyter uansett ved beregningen av skattepliktig inntekt i Norge må foreta en allokering av inntekter og utgifter tilknyttet de enkelte eiendeler mellom Norge og det annet land. Da må eiendelen normalt allokeres samme sted. Når det for eksempel gjelder en fordring, og renteinntektene knytter seg til et fast driftssted, vil tilhørende fordring allokeres driftsstedet. En immateriell rettighet vil for eksempel inngå som en eiendel i et fast driftssted dersom inntekten fra utnyttelse av rettigheten inngår i driftsstedets inntekt.

Departementet antar videre at skattytere med virksomhet i et annet land ofte utarbeider separat regnskap for virksomheten der, selv om dette ikke kreves etter norsk regnskapslovgivning. Det presiseres imidlertid at dersom denne allokeringen i internt regnskap avviker fra det som følger av skatteavtalen, må det settes opp en egen oppstilling over eiendelene i henhold til det som følger av skatteavtalens regler.

Departementet antar at det kan bli behov for å gi utfyllende regler til hvordan allokeringen av eiendeler skal foretas. Det foreslås derfor en bestemmelse i skatteloven §§ 4-31 sjette ledd og 6-91 femte ledd om at departementet kan gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av §§ 4-31 og 6-91 i skatteloven.

2.5.1.4 Valg av verdsettelsesmetode

I høringsnotatets vurdering av gjeldende bruttoformuesmetode la departementet til grunn at eiendelene fortsatt skulle verdsettes til ligningsverdi (skattemessig formuesverdi). Dette er normalt det naturlige verdsettelsesgrunnlaget for fordeling av et skattemessig fradrag, blant annet fordi de skattemessige avskrivningene fra en finansieringssynsvinkel vil være en finansiell kilde som kan gi grunnlag for nedbetaling av lån.

Departementet foreslår at eiendelene for fysiske personer skal verdsettes til ligningsverdi. Det har den praktiske konsekvens at kun eiendeler som etter sin art er skattepliktig i Norge skal inngå i fordelingsgrunnlaget, jf. skatteloven §§ 4-1 og 4-2. Dette er tilfellet også er etter gjeldende regler. Det vises til forslag til nytt tredje ledd i skatteloven §§ 4-31 og 6-91.

For skattytere som utøver virksomhet vil bruk av skattemessige formuesverdier som grunnlag for gjelds- og gjeldsrentefordelingen reise praktiske vanskeligheter. Årsaken er at norske skattytere ikke plikter å utarbeide et eget skatteregnskap med skattemessige verdier for virksomhet i land hvor inntekt og eventuelt formue er unntatt fra norsk beskatning etter skatteavtale. Departementet legger til grunn at et pålegg om å utarbeide skattemessige verdier av eiendelene bare for det formål å fordele gjeld og gjeldsrenter vil medføre betydelig ekstra arbeid og øke arbeidsbelastningen både for skattyterne og ligningsmyndighetene.

På denne bakgrunn har departementet vurdert om regnskapsmessig bokført verdi kan være bedre egnet

som verdsettelsesgrunnlag for de skattytere som har full regnskapsplikt etter regnskapsloven § 1-2 første ledd. Slike skattytere plikter etter norsk regnskapslovgivning å medta også eiendeler som knytter seg til en utenlandsk filial i sin balanseoppstilling, oppgjort i samsvar med regnskapslovens regler. En fordel med å benytte de regnskapsmessige bokførte verdier som verdsettelsesgrunnlag er at disse allerede foreligger for regnskapsformål, og at det dermed ikke blir påkrevet å fastsette nye verdier utelukkende for å foreta fordeling av skattyters gjeld og gjeldsrenter.

Departementet antar også at regnskapsmessige balanseverdier normalt vil være en bedre tilnærming til markedsverdier enn skatterettslige verdier.

En ulempe ved å anvende regnskapsmessige balanseverdier er at det generelt er uheldig at skattemyndighetene både har rett og plikt til å etterprøve selskapenes regnskapsmessige vurderinger og disposisjoner selv om disse ellers ikke har direkte betydning for beskatningen. Regnskapsregler gir dessuten i noen grad anvisning på skjønnsmessige vurderinger, og dette kan gi muligheter for påvirkning av verdsettelsen av eiendelene i balansen. God regnskapsskikk er også i kontinuerlig utvikling, og i mange tilfeller vil det være vanskelig å fastslå hvor yttergrensene går. Når det for eksempel gjelder aktivering av forsknings- og utviklingskostnader, kan utgifter regnskapsmessig balanseføres etter skattyters eget valg, jf. regnskapsloven § 5-6, mens det er aktiveringsplikt skatterettslig dersom utgiften er knyttet til konkrete prosjekter som kan bli eller er blitt til driftsmidler, jf. skatteloven § 14-4 sjette ledd.

På denne bakgrunn foreslår departementet å bruke regnskapsmessige verdier som fordelingsgrunnlag for fullt regnskapspliktige skatteyttere. Det vises til forslag til nytt annet ledd i §§ 4-31 og 6-91 i skatteloven.

Den praktiske konsekvens av dette er at alle eiendeler skattyter har, herunder også eiendeler som etter sin art ikke er formuesskattepliktige, skal inngå i fordelingsgrunnlaget. I og med at man anvender ulike verdsettelsesregler for fullt regnskapspliktige skatteyttere og andre skattytere, kan verdien av eiendelene være forskjellig for de to skattytergruppene.

En regel om bruk av regnskapsmessige verdier forutsetter at filialregnskapet er oppgjort etter de samme normer som regnskapet i virksomheten for øvrig, og i tråd med god regnskapsskikk. Det må da være en forutsetning at eiendelene både i Norge og i utlandet vurderes etter de samme regnskapsprinsipper.

Selv om bestemmelsen tar utgangspunkt i regnskapsmessige størrelser, er det bare skattemessige formål som reguleres. Det legges med andre ord ikke selskaps- eller regnskapsrettslige bindinger på egenkapitalen.

Forslaget innebærer at skattytere som kun har begrenset regnskapsplikt etter regnskapslovens kapittel 2, jf. denne lovs § 1-2 annet ledd, vil måtte basere for-

delingen på skattemessige formuesverdier. Dette skyldes at lovens kapittel 2 ikke oppstiller noe krav om å verdsette eiendelene ved årets utløp for disse skattyterne.

2.5.1.5 Nærmere om verdsettelsen av eiendelene

For fullt regnskapspliktige skattytere, jf. regnskapsloven § 1-2 første ledd, foreslås at verdsettelsen av eiendelene baseres på bokførte verdier oppgjort i samsvar med norsk regnskapslovgivning.

Tidspunkt for verdsettelsen vil være verdien 31. desember. Dersom selskapet benytter avvikende regnskapsår ved ligningen, legges verdien ved utløpet av regnskapsåret til grunn.

For skattytere som ikke har full regnskapsplikt foreslås at eiendelene verdsettes til ligningsverdi (skattemessig formuesverdi).

Det følger av skatteloven § 4-1 første ledd at eiendelene som hovedregel skal verdsettes til omsetningsverdi. I skatteloven §§ 4-10 til 4-17 er det gitt særlige verdsettelsesregler for visse typer eiendeler. Administrativ praksis og Skattedirektoratets årlige takseringsvedtak utfyller lovens regler med hensyn til hvordan ulike formuesgjenstander skal verdsettes.

Etter departementets syn bør innbo og løsøre, kontanter, sjekker, bankremitter og andre likvide midler av praktiske hensyn bare tas med i fordelingsgrunnlaget i den utstrekning verdien overstiger fribeløpene som er angitt i skatteloven § 4-20 første ledd.

Når det gjelder verdsettelsen av faste eiendommer i utlandet, skal slike eiendommer verdsettes til ligningsverdien etter norske regler. Av skatteloven § 4-10 første ledd fremgår at verdien av boligeiendommer, herunder fritidseiendommer, kan settes lavere enn omsetningsverdien, som er det generelle utgangspunktet for verdsettelse av eiendeler, jf. skatteloven § 4-1 første ledd. Takstnivået for bolig- og fritidseiendommer er etter nåværende praksis noe varierende fra kommune til kommune, men generelt er ligningsverdiene betydelig lavere enn eiendommens omsetningsverdi og anskaffelsesverdi. Det vises i denne forbindelse til Lignings-ABC 1999 side 162, der det uttales at det i mange tilfeller trolig vil passe at ligningsverdien for nyoppførte boliger settes til 20-30 pst. av kostprisen. Dette er også beskrivende for gjeldende praksis om taksering av bolig- og fritidseiendommer i utlandet.

Det at bolig- og fritidseiendommer i praksis har vært lavt verdsatt, har ført til mindre avkorting enn om verdsettelsen hadde skjedd til omsetningsverdi, når skattyter har annen formue i Norge som verdsettes til høyere verdier, for eksempel bankinnskudd og aksjer i børsnoterte selskaper som verdsettes til omsetningsverdi.

Det er varslet en reform av takseringssystemet for bolig- og fritidseiendommer i Norge. Departementet vil legge opp til at bolig- og fritidseiendommer i utlan-

det skal takseres etter samme prinsipper som tilsvarende eiendommer i Norge. For å unngå skatte-skjerpelse som følge av at nytt takseringssystem fører til høyere ligningsverdier på bolig- og fritidseiendommer, har flertallet i finanskomiteen i Innst. S. nr. 143 (1996-1997) lagt til grunn at det skal innføres et bunnfradrag både ved inntektsbeskatningen og formuesbeskatningen. Om et bruttoformuesprinsipp skal legges til grunn for fordelingen av gjeld og gjeldsrenter, må denne baseres på ligningsverdien av eiendommen uten at bunnfradraget trekkes fra. Etter departementets syn er det verdien *uten* fradrag som må gå inn i grunnlaget og beregningen av den fordelingsnøkkel som følger av den nye bruttoformuesmetoden.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens vurderinger og forslag om ny bruttoformuesmetode.

2.6 Særlig om investeringer gjennom deltakerlignede selskaper og aksjeselskaper

Sammendrag

Deltakerlignede selskaper (ansvarlige selskaper, kommandittselskaper m.v.), jf. skatteloven § 10-40, lignes ikke som egne skattesubjekter. Ligningen er imidlertid basert på et fellesoppgjør, som medfører at selskapets overskudd/underskudd beregnes på selskapets hånd som om selskapet var skattyter. Nettoresultatet fordeles på deltakerne. På samme måte beregnes formue på selskapets hånd som om selskapet var skattyter og fordeles på deltakerne. Ligningsmetoden av selskapene omtales gjerne som nettoligning.

Nettoligningen medfører at gjelds- og gjeldsrentefordelingen foretas på selskapets hånd. Selskapets formuessammensetning får ikke betydning for deltakerens øvrige gjelds- og gjeldsrentefradrag. Avhengig av den konkrete situasjonen vil dette kunne være til gunst eller ugunst for deltakeren. Selv om selskapet har betydelige renteutgifter og formue bare i Norge, blir det ingen avkortning av fradragsretten for selskapets gjeld- og gjeldsrenter på deltakerens hånd selv om deltakeren har betydelig formue i utlandet. På den annen side, dersom selskapet har betydelig formue i utlandet og deltakeren bare har formue i Norge, vil fradragsretten for selskapets gjeld- og gjeldsrenter avkortes forholdsmessig uten hensyn til deltakerens formue i Norge.

Departementet foreslår at gjeldende regler, dvs. ingen samordning av selskapets formuesposter med deltakers formuesposter ved fordelingen av gjelds- og gjeldsrentefradrag, inntil videre videreføres ved innføringen av den nye bruttoformuesmetoden.

Departementet ser at en ordning uten samordning mellom selskap og deltaker kan ha uheldige sider og kan gi incentiv til tilpasning. Dersom en skattyter ønsker å investere i virksomhet i et land hvor inntekt etter skatteavtale er unntatt norsk beskatning, vil det

være mer gunstig å gjøre investeringen gjennom et deltakerlignet selskap enn å gjøre den direkte. Tar deltakeren opp lån for å investere i dette landet gjennom et deltakerlignet selskap, vil han få fullt fradrag for de private gjeldsrentene dersom han ikke eier annen virksomhet eller eiendom der. Departementet vil derfor vurdere nærmere om det bør være en samordning mellom deltaker og selskap. Dette kan eksempelvis gjøres ved at deltakerens andel av selskapets bruttoformue i land hvor inntekt er unntatt norsk beskatning, likestilles med deltakers direkte eide formue der.

For selskaper som lignes som egne skattesubjekter (aksjeselskaper, allmennaksjeselskaper m.v.), jf. skatteloven § 2-2 første ledd, medfører gjeldende regler, i likhet med hva som gjelder for deltakerlignede selskaper, at det ikke skjer noen samordning mellom selskapet og aksjonæren mht. gjelds- og gjeldsrentefordeling. Departementet foreslår ingen endringer på dette punkt.

Dette kan åpne for samme tilpasningsmuligheter som ved investering gjennom deltakerlignet selskap. Samme hensyn som gjør seg gjeldende for en samordning mellom deltaker og deltakerlignet selskap, gjør seg også gjeldende for aksjonærer og aksjeselskaper. Departementet vil derfor vurdere nærmere om det er behov for samordning mellom aksjeselskap m.v. og aksjonær. Det vil særlig være aktuelt med en slik samordning i selskaper med liten eierspredning.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens vurderinger.

2.7 Ikrafttredelse

I avtalen mellom Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre om statsbudsjettet for 2001 er det forutsatt at forslaget til nye regler for fordeling av gjelds- og gjeldsrentefradrag mellom Norge og utlandet skal gis virkning fra og med inntektsåret 2000 for etterskuddspliktige skattytere. Departementet antar at regelendringene bare vil berøre et beskjedent antall etterskuddspliktige skattytere, og at det således ikke vil medføre vesentlig administrativt merarbeid at forslagene gis virkning fra innværende år for denne gruppen av skattytere.

Endringer i skatteloven §§ 4-31 og 6-91 vil omfatte et betydelig større antall forskuddspliktige skattytere. Etter departementets vurdering tilsier hensynet til en hensiktsmessig administrativ implementering av reglene at disse først trer i kraft fra og med inntektsåret 2001 for forskuddspliktige skattytere.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at forslagene til endringer i skatteloven §§ 4-31 og 6-91 innføres over en periode på to år, slik at endringene gis virkning fra og med inntektsåret 2000 for skattytere som nevnt i skatteloven § 2-2 første ledd, og fra og

med inntektsåret 2001 for skattytere som nevnt i skatteloven § 2-1.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, slutter seg til Regjeringens forslag til ikrafttredelse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre kan ikke slutte seg til at endringene skal gis tilbakevirkende kraft for 2000 for etterskuddspliktige skattytere. Næringslivet har krav på et minimum av forutsigbarhet i rammevilkårene. Det bør være selvsagt at alle skattepliktige på et gitt tidspunkt kan forholde seg til vedtatte, gjeldende skatteregler i den tro at de samme regler også vil være gjeldende når skatten for det samme året skal gjøres opp. Dersom aktørene ikke kan ha en slik tiltro til det norske skattesystemet, er det grunn til å tro at det vil kreves en risikopremie for å ta høyde for uforutsigbare rammevilkår. Det vil redusere norsk næringslivs attraktivitet som investeringsobjekter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag til lov om endring av lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven):

«Forslag til vedtak C IV skal lyde:

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Endringene under II og III trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2001.»

2.8 Forholdet til svalbardskatteloven

Sammendrag

For personer med alminnelig skatteplikt til Svalbard vil de foreslåtte endringene i skatteloven isolert sett medføre at de får fradrag for all gjeld og gjeldsrenter, uansett om de har inntekt eller formue utenfor Svalbard. Grunnen er at forslaget til endring i skatteloven innebærer at det bare er i tilfeller inntekt og formue av fast eiendom eller virksomhet i utlandet er unntatt skattlegging etter overenskomst med fremmed stat, at fradraget for gjeld og gjeldsrenter skal begrenses. I og med at Svalbard ikke er part i skatteavtaler vil vilkåret for begrensning av gjelds- og gjeldsrentefradraget ikke være oppfylt. Henvisninger i svalbardskatteloven til reglene om fordeling av gjeld og gjeldsrenter i skatteloven vil derfor ikke få betydning.

Etter departementets syn bør det innføres en regel som i utgangspunktet tilsvarer den som foreslås for fastlandet for personer og selskaper som er skattepliktige til Svalbard. I stedet for å knytte betingelsene for begrensning av gjelds- og gjeldsrentefradrag til om inntekt/formue er unntatt etter skatteavtale, bør imidlertid betingelsen være at inntekten og formuen er unntatt

fra skatteplikt iht. svalbardskatteloven. Dette foreslås gjennomført ved at en regel om gjelds- og gjeldsrentefordeling inntas i svalbardskatteloven § 3-1 annet ledd siste punktum.

Som nevnt ovenfor er det for personer med alminnelig skatteplikt til Svalbard gjort unntak fra plikt til å svare skatt av inntekt av fast eiendom eller anlegg med tilbehør som ligger utenfor Svalbard. Dette unntaket ble presisert ved lovendring av 17. desember 1999 nr. 91, jf. Ot.prp. nr. 1 (1999-2000) og Innst. O. nr. 12 (1999-2000). Tidligere var det bare gjort unntak for formuesskatteplikten i slike tilfeller. At det ikke er gjort tilsvarende unntak for inntektsskatt for selskaper beror på en inkurie. De samme hensyn som taler for et unntak for personer, taler for et unntak for selskaper. Det foreslås derfor en tilføyelse i svalbardskatteloven § 2-3 tredje ledd om at inntekt av fast eiendom eller anlegg med tilbehør som ligger utenfor Svalbard unntas fra skattlegging på Svalbard.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om tilføyelse i svalbardskatteloven § 2-3 tredje ledd.

2.9 Økonomiske og administrative konsekvenser

Sammendrag

Regjeringen redegjør i proposisjonen avsnitt 1.9 for økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen tar redegjørelsen til etterretning.

3. OPPHEVING AV FORMUESSKATTEFRITAKET FOR FAST EIENDOM OG ANLEGG MED TILBEHØR I UTLANDET

Sammendrag

Regelen i skatteloven §§ 2-1 syvende ledd annet punktum og 2-2 sjette ledd annet punktum ble tatt inn i skatteloven allerede i 1911, og har hatt til formål å forhindre at skattyters formue i fast eiendom og anlegg med tilbehør i et annet land kom til beskatning både i Norge og i vedkommende utland. På den tid regelen ble til var fritaksregler i intern lovgivning virkemiddelet for å forhindre dobbeltbeskatning mellom Norge og utlandet.

I dag benyttes skatteavtaler for å ivareta dette formålet. Når skatteavtalen bygger på fordelingsmetoden vil avtalen lede til samme resultat som de særskilte fritaksregler i skatteloven §§ 2-1 syvende ledd annet punktum og 2-2 sjette ledd annet punktum. Etter hvert som Norge i årene frem til 1992 inngikk skatteavtale basert på en fordelingsmetode med stadig flere land, ble dermed den selvstendige betydning av de ovenfor nevnte fritaksregler gradvis mindre.

Omlegging til en kredittmetode i intern rett og skatteavtaler fra 1992 var begrunnet i de nøytralitets-hensyn som lå til grunn for skattereformen. Det er i strid med disse prinsippene at formue i utlandet skal undergis en lempeligere beskatning enn om formuen hadde vært lokalisert i Norge. Etter departementets vurdering er det ikke forenlig med en generell omlegging til kredittmetoden i intern rett og skatteavtaler å opprettholde et fortsatt fritak i intern rett for formueskatt for fast eiendom eller anlegg med tilbehør som ligger i utlandet.

I kapittel 1 ovenfor foreslår departementet en endring i skatteloven § 4-31 første ledd som innebærer at skattyter skal gis fullt fradrag for sin gjeld ved formulesigningen når han har fast eiendom eller anlegg i land Norge enten ikke har skatteavtale med, eller har en kredittbasert skatteavtale med. En slik utvidelse av fradragsretten for gjeld i forhold til gjeldende regler forutsetter at det samtidig innføres intern skatteplikt på formue i fast eiendom og anlegg med tilbehør i utlandet. Om dette ikke gjøres vil det oppstå en uakseptabel asymmetri i regelverket.

Skattedirektoratet og Skattebetalerforeningen har gått mot forslaget om å oppheve formuesfritaket for fast eiendom og anlegg i utlandet. *Skattedirektoratet* begrunner sitt syn i de praktiske vanskeligheter som er forbundet med å verdsette formuen i utlandet. Departementet er klar over at dette kan reise visse problemer, men finner ikke å kunne tillegge dette avgjørende vekt. Departementet vil påpeke at eiendom og anlegg i utlandet også etter gjeldende regler må verdsettes av hensyn til reglene i skatteloven §§4-31 første ledd og 6-91 første punktum om fordeling av gjeld og gjeldsrenter mellom Norge og utlandet. De andre høringsinstansene har ikke hatt innvendinger til forslaget.

På denne bakgrunn foreslår departementet at skatteloven §§ 2-1 syvende ledd annet punktum og 2-2 sjette ledd annet punktum oppheves. Det foreslås at endringene trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2001.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag om opphevelse av skatteloven §§ 2-1 syvende ledd annet punktum og 2-2 sjette ledd annet punktum.

4. ENDRINGER I REGLENE OM EIENDOMSSKATT PÅ KRAFTPRODUKSJONSANLEGG

4.1 Sammendrag

4.1.1 Innledning

Innledningsvis angis at ved fremleggelse av forslag om endringer for å sikre at kommunenes eiendomsskatteinntekter for 2001 blir i samsvar med Stortingets provenyforutsetninger i Innst. O. nr. 85 (1999-

2000), vil det være en forutsetning at eiendomsskatte-lova § 8 skal tre i kraft for kraftanlegg fra og med 1. januar 2001. Som nevnt i kapittel 3.4 vil LVKs fremsatte innsigelser mot denne forutsetning bli særskilt kommentert i brev fra finansministeren til LVK.

Om departementets forutsetninger for vurderingene av forslag til endringer for å sikre at kommunenes eiendomsskatteinntekter for 2001 blir mest mulig i tråd med Stortingets provenyforutsetninger i Innst. O. nr. 85 (1999-2000), skal for øvrig angis:

For det første er det ikke aktuelt nå å foreta en generell gjennomgang av reglene slik det ble gjort i Ot.prp. nr. 47 (1999-2000). Vurderingene der ble i det vesentlige foretatt på prinsipielt faglig grunnlag, selv om hensynet til kommunenes inntekter var en sentral faktor. Usikkerheten rundt provenyet er nå relativt begrenset ettersom det foreligger komplette ligningsmessige fastsettelse som gir grunnlag for langt sikrere provenyanslag. Vurderingene nedenfor tar derfor kun sikte på å sikre at Stortingets provenyforutsetninger slik det uttrykkes i Innst. O. nr. 85 (1999-2000) blir oppfylt, dvs. at kommunenes inntekter fra eiendomsskatt i 2001 skal bli om lag 915 mill. kroner.

En annen forutsetning for iverksettelsen av de nye reglene fra nyttår med virkninger i tråd med slike budsjettforutsetninger, er at ligningsmyndighetene raskest mulig må kunne fastsette nye eiendomsskattegrunnlag for skatteåret 2001. Denne forutsetningen innebærer at endringer i reglene ikke må nødvendigvis innebære innsending av nye opplysninger fra skattyterne. Et slikt arbeid vil bli for tidkrevende. Det er også en sammenheng mellom denne forutsetningen og et viktig mer generelt hensyn; at reglene ikke bør gjøres mer kompliserte enn nødvendig.

En tredje forutsetning for vurderingene nedenfor er at endringene som vurderes og foreslås, skal revurderes i løpet av 2002. De reglene som er vedtatt av Stortinget om eiendomsskatt på kraftanlegg, er tenkt å gjelde når kraftprisene er lave så vel som når kraftprisene er høye. Ved innføringen av nye regler som forslås nå, vil kraftprisene ha vært lave i lengre tid uten at det er forhold som tilsier at dette vil vedvare over lengre tid. Det vil samtidig være usikkerhet rundt praktiseringen av reglene den første tiden. De endringene som blir vurdert og foreslått nedenfor, har derfor som hovedsikttemål å lempe overgangen for kommunene til et nytt system.

4.1.2 Provenyanslag og øvrige effekter av ulike endringer

Endring av minimumsverdi av kraftproduksjonsanlegg

Det første alternativet departementet har tatt opp med Enfo og LVK, er å øke den minimumsverdien for verdsettelse av kraftanlegg Stortinget vedtok som nytt fjerde ledd til eiendomsskatte-lova § 8, jf. endringslov av 23. juni 2000. Etter denne bestemmelse skal verdi-

en av kraftanlegg ikke kunne settes lavere enn 0,50 kr/kWh av grunnlaget for naturressursskatten for anlegget ved ligningen året før skatteåret. Regelen gjelder bare kraftanlegg som verdsettes etter skatteloven § 18-5 første ledd. Kraftanlegg med generatorer med samlet påstemplet merkeytelse under 10 000 kVA som verdsettes etter skatteloven § 18-5 femte ledd, vil således ikke være omfattet. Det samme gjelder anleggsdeler som ikke er satt i drift som verdsettes etter skatteloven § 18-5 sjette ledd.

Minimumsverdien for anleggene ble foreslått og vedtatt satt så lavt som 0,50 kr/kWh av et 7 års gjennomsnitt av produksjonen, slik at den kun skulle ha betydning for enkeltkommuner i perioder hvor kommunene ellers ville få meget lave inntekter på grunn av lave kraftpriser. En økning av denne verdien vil dermed svekke beskatningens preg av å være lønnsomhetsbasert, men vil sikre at Stortingets provenyforutsetninger i Innst. O. nr. 85 (1999-2000) oppnås. Når flere kommuner enn tidligere antatt opplever en betydelig reduksjon, vil en økning av denne verdien være det mest effektive tiltaket for å begrense provenyreduksjonen på kort sikt ved overgangen til nye regler for et stort antall kommuner. Endringen vil også begrense omfordelingsvirkninger mellom kommuner av de nye reglene. Ettersom en slik endring gir et «gulv» som ikke påvirkes av nye lønnsomhetsbaserte grunnlag for 2002, kan en slik endring gjelde utover 2001 uten at det er nødvendig å foreta en ny vurdering av dette tiltaket før 2002.

Departementet har innhentet opplysninger fra Skattedirektoratet om de fastsatte eiendomsskattegrunnlagene for 2001. Disse tallene inneholder imidlertid ikke informasjon om hvilke kraftanlegg som får fastsatt eiendomsskattegrunnlaget etter ordinære regler eller for hvilke anlegg reglene om minimumsverdi kommer til anvendelse. Departementet har derfor innhentet ytterligere informasjon fra Sentralskattekontoret for storbedrifter i Moss om 5 foretak som har eierandeler i om lag 140 kraftverk. Disse utgjør til sammen om lag 50 pst. av det samlede eiendomsskattegrunnlaget etter vedtatte regler. For disse 140 kraftverkene er det mulig å beregne med full sikkerhet hvor mye eiendomsskattegrunnlaget for 2001 øker ved økt minimumsverdi. Departementet har så antatt at de øvrige kraftanleggene som utgjør 50 pst. av samlet eiendomsskattegrunnlag, i gjennomsnitt får samme prosentvise økning av grunnlagene som disse 140 kraftverkene. I den grad kraftverkene som ikke er med i materialet i gjennomsnitt skulle være mindre lønnsomme enn de kraftverkene departementet har opplysninger om, vil denne beregningsmetoden underverdure provenyet av økt minimumsverdi. I motsatt retning trekker at andelen små kraftverk (under 10 000 kVA) som ikke berøres av økt minimumsverdi, trolig er noe høyere blant de kraftverkene som departementet ikke har detaljerte opplysninger om.

Samlet sett anser imidlertid departementet usikkerheten som relativt liten.

Basert på denne metoden anslår departementet at en ny minimumsverdi på 1,1 kr/kWh vil sikre et samlet eiendomsskatteproveny på om lag 925 mill. kroner i 2001, dvs. noe i overkant av provenyforutsetningen i Innst.O. nr. 85 (1999-2000).

Prosentvis økning av de fastsatte eiendomsskattegrunnlag

En økning av samtlige skattegrunnlag med en fast prosentsats vil være en endring som er enkel å gjennomføre. Omfordelingseffektene av de nye reglene forsterkes imidlertid for kommunene. En slik økning er dessuten ikke velegnet for videreføring etter 2001, men må vurderes på ny når grunnlagene for 2002 er klare. Det betyr at saken kan måtte fremmes for Stortinget på nytt før jul 2001.

Provenyeffekten av endringen kan anslås med stor grad av sikkerhet ved hjelp av de opplysningene som er innhentet fra Skattedirektoratet. En økning i alle fastsatte eiendomsskattegrunnlag med 25 pst. vil gi et eiendomsskatteproveny i 2001 på om lag 915 mill. kroner.

Særskilt satsøkning for eiendomsskatt på kraftproduksjonsanlegg

En økning av maksimalsatsen for eiendomsskatt på kraftanlegg vil også være meget enkel å gjennomføre. Dette tiltak ble vurdert som uegnet av departementet i Ot.prp. nr. 47 (1999-2000) kapittel 2.5. En slik endring avhjelper ikke provenysvikten i de kommunene som får sitt skattegrunnlag redusert mest ved innføringen av de nye reglene. Også en slik endring kan måtte fremmes på nytt for vurdering av Stortinget neste år når grunnlagene for 2002 er klare.

Økning av maksimalsatsen for ileggelse av eiendomsskatt på kraftanlegg, vil være avhengig av at kommunene faktisk vedtar slik satsøkning. Provenyeffekten av endringen kan likevel anslås med stor grad av sikkerhet ved hjelp av de opplysningene som er innhentet fra Skattedirektoratet. En økning av maksimalsatsen med 0,2 prosentpoeng fra 0,7 pst. til 0,9 pst. vil gi et samlet eiendomsskatteproveny i 2001 på om lag 940 mill. kroner, dersom alle kommuner øker skattesatsen med 0,2 prosentpoeng.

Andre endringer

En økning av satsen for naturressursskatten fra 1,1 øre/kWh av grunnlaget for inntektsåret 2000, vil også være meget enkelt å gjennomføre. Den samlede provenyeffekten av en slik endring er det likeledes meget enkelt å beregne. Etter gjeldende ordning inngår naturressursskatten i kommunenes inntektssystem og utjevnes gjennom det statlige inntektsfordelingssystem. Som påpekt av LVK vil en økning i denne skatten ikke alltid tilfalle de samme kommunene som mister eien-

domsskatteinntekter. Enfo forutsetter at kommunene skal få beholde hele økningen. En slik endring ville eventuelt forutsette at økningen ikke skal inngå i kommunenes inntektssystem. Dette vil virke kompliserende på dette systemet.

Naturressursskatten går dessuten uansett til fradrag ved beregning av kraftforetakenes øvrige skattearter som er undergitt skatt til staten. En økning av naturressursskattesatsen vil dermed redusere statens skatteinntekter tilsvarende. En slik endring vil således påvirke øvrige forutsetninger for statsbudsjettet.

4.1.3 Departementets forslag

En kombinasjon av de ovenfor omtalte endringstiltak vil virke kompliserende og effekten er vanskeligere å beregne. Departementet går derfor inn for å iverksette kun ett endringstiltak. Ut fra de forutsetningene og de effekter de forskjellige endringer som er gjennomgått i kapittel 3.5.1 og 2 i proposisjonen, foreslår departementet en økning av minimumsverdien til 1,10 kr/kWh. Dette vil gi et proveny på om lag det nivå Stortinget forutsatte i Innst. O. nr. 85 (1999-2000).

Departementet vil komme tilbake med en vurdering og eventuelle forslag til endringer i løpet av 2002.

Det vises til utkast til endring i eiedomsskattelova § 8 fjerde ledd.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i eiendomsskatteloven § 8 fjerde ledd.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering og eventuelle forslag til endringer i løpet av 2002. Det er viktig at det blir skapt tillit til beregningen av grunnlaget for eiendomsskatt, og flertallet vil be Regjeringen særlig vurdere kommunenes innsynsrett og klageadgang vedrørende takstgrunnlaget for eiendomsskatt på produksjonsanlegg.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at forslaget til endringer i eiendomsskatteloven § 8 imøtekommer Stortingets tidligere forutsetninger i denne saken. Flertallet mener derfor at det er grunnlag for iverksettelse av §8 som forutsatt.

Flertallet viser til at det i forbindelse med arbeidet med denne innstillingen er reist spørsmålsteget ved om de berørte kommuner har innsynsrett i takstgrunnlaget for eiendomsskatt på produksjonsanlegg i deres kommuner. Finansministeren sier om dette i

svarebrev til Høyres stortingsgruppe 6. desember følgende:

«Taushetspliktreglene i ligningsloven § 3-13 nr. 1 er ikke til hinder for at opplysninger gis til «*offentlig myndighet som kan ha bruk for dem i sitt arbeid med skatt, toll*». Bl.a. på denne bakgrunn sendte Skattedirektoratet i begynnelsen av november d.å. de fastsatte eiendomsskattegrunnlag og foreløpige kommunefordelingsnøkler for kommunekryssende anlegg til de kommuner hvor kraftanleggene er beliggende. Jeg kan heller ikke se betenkeligheter ved at disse kommuner på forespørsel også kan få innsyn i relevante opplysninger om grunnlaget for ligningsmyndighetenes verdifastsettelse. Jeg vil gjøre dette standpunkt kjent i etaten.

Etter eiedomsskattelova § 18 skal likningskontoret «*gjæva eiedomsskattekontoret alle opplysningar det ligg inne med og som trengst til utskrivning av eiedomsskatten*». Denne lovbestemmelse trer i kraft fra 1. januar 2001 i forhold til eiendomsbeskatningen av kraftproduksjonsanlegg.

Den lovbestemte opplysningsplikten i eiedomsskattelova § 18 vil, så langt den rekker, oppheve taushetspliktbestemmelsen i ligningsloven § 3-13 nr. 1. Etter bestemmelsen vil kommunenes eiendomsskattekontor ikke være «*uvedkommende*» i forhold til å få adgang til ligningsmyndighetenes opplysninger om fastsatte eiendomsskattegrunnlag og om grunnlaget for fastsettelsen, samt om fastsatte fordelingsnøkler ved kommunefordeling av skattegrunnlaget og om grunnlaget for fastsettelse av fordelingen. Opplysningsplikten og innsynsretten vil imidlertid være begrenset til opplysninger som er av betydning for utskrivning av eiendomsskatt på kraftanlegg i kommunen.

Departementet vil med første avgi en presiserende uttalelse om omfanget av opplysningsplikten og innsynsretten etter eiedomsskattelova § 18.»

Flertallet tar dette til etterretning.

Flertallet viser til at LVK har påpekt at det i enkelte tilfeller er store variasjoner i eiendomsskattegrunnlaget for samme kraftverk, avhengig av hvilken skattyter det dreier seg om. Flertallet har også merket seg at disse avvikene til en viss grad kan skyldes spesielle omstendigheter knyttet til effekten på anlegget, eiersammensetningen, og eiernes vurderinger av når det er mest lønnsomt å ta ut oppmagasinert vann til kraftproduksjon. For å unngå forskjellsbehandling ved fastsettelse av eiendomsskattegrunnlaget, mener flertallet det er viktig at takseringsreglene for kraftproduksjonsanlegg praktiseres så entydig og likt som mulig. Dagens ordning med desentralisert ligning av kraftforetak kan gjøre det vanskelig. Det vises til at regjeringen Brundtland i Ot.prp. nr. 23 (1995-1996) foreslå sentral ligning av kraftproduksjonsforetak. Utfra de opplysninger som da forelå, mente imidlertid flertallet i Innst. O. nr. 62 (1995-1996) det ikke var tungtveiende grunner til en slik sentralisering. Flertallet mener de opplysningene som er fremkommet, hensynet til likebehandling og behovet for oppbygging av særlig kompetanse og

bransjekunnskap hos ligningsmyndighetene tilsier at Regjeringen foretar en ny vurdering av dette spørsmålet.

Flertallet viser for øvrig til sine respektive merknader i Innst. O. nr. 85 (1999-2000).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre støtter departementets forslag om å innføre en minimumsverdi for produksjonsanlegg, fastsatt til kr 1,10 pr. kWh av grunnlaget for naturressursskatten på anlegget. Dette vil sikre enkeltkommuner mot store reduksjoner i inntektene fra eiendomsskatten på kraftanlegg i perioder med lave kraftpriser. Disse medlemmer har samtidig merket seg at de foreslåtte endringene har som hovedsiktet mål å lempe overgangen for kommunene til et nytt system, og skal revurderes i 2002 bl.a. på bakgrunn av utviklingen i kraftprisene. Disse medlemmer mener det vil være naturlig å innføre en tilsvarende maksimumsverdi for produksjonsanlegg for å sikre enkelte kraftprodusenter mot kraftige økninger i eiendomsskatten i år med meget høye kraftpriser. Disse medlemmer ber derfor om at Regjeringen vurderer å innføre en tilsvarende maksimumsverdi for produksjonsanlegg.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre mener at departementet, ved å foreslå minimumsverdien hevet fra 0,50 kr/kWh til 1,10 kr/kWh, har valgt et godt alternativ for, på makroplanet, å rette opp det påviste provenytap for kommunene. Kommunefordelingen av provenyet vil imidlertid fortsatt representere betydelige avvik, slik at enkelte kommuner kommer svært dårlig ut etter departementets forslag (skattebortfall på opp til 40 pst.).

Disse medlemmer viser til at ved innføring av et nytt takseringssystem vil det kunne oppstå feil. Dermed vil det være behov for en formell klageadgang. Disse medlemmer har merket seg at finansministeren vil vurdere en klageadgang for senere år. Behovet for en slik klageadgang vil imidlertid være til stede allerede fra innføringstidspunktet for et nytt takseringsprinsipp. Derfor bør en alminnelig klagerett over fastsettelsen, både av eiendomsskattegrunnlaget og kommunefordelingen, vedtas senest i forbindelse med iverksettelsen av eiendomsskattelovens § 8.

Disse medlemmer vil også påpeke at eiendomsskattegrunnlaget ennå ikke er kjent, og at kommunene derfor vil ha problemer med å anslå inntekten fra eiendomsskatt i forbindelse med budsjettet for kommende år. Disse forhold tilsier at ikrafttredelse av eiendomsskattelovens § 8 må utsettes til 1. januar 2002, slik at de nevnte forhold i mellomtiden kan bringes i orden.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Ikrafttredelse av eiendomsskattelovens § 8 utsettes til 1. januar 2002.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Innst. O. nr. 62 (1995-1996) der medlemmene fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rød Valgallianse uttaler: «...vil ut fra behovet for oversiktlige regler og stabile takstbaserte inntekter gå inn for å opprettholde eiendomsskatten i sin nåværende form».

Dette medlem vil peke på at vårt primærstandpunkt ikke fikk flertall, og at vårt subsidiære standpunkt var å gå inn for et opplegg som sikrer kommunene inntekter fra eiendomsskatt på kraftproduksjonsanlegg i 2001 på anslagsvis 1 mrd. kroner.

Basert på Skattedirektoratets registrering av samtlige eiendomsskattegrunnlag fastsatt etter de nye reglene, ligger det an til at kommunenes samlede inntekter blir anslagsvis 730 mill. kroner, dvs. 180 mill. kroner under anslaget i Ot.prp. nr. 47 og 270 mill. kroner under anslaget på 1 mrd. kroner.

Dette medlem vil derfor slutte seg til Regjeringens forslag om å øke minimumsverdien for verdsettelse av eiendomsskatt på kraftanlegg til 1,10 kr/kWh, noe som vil gi en eiendomsskatteproveny på ca. 925 mill. kroner, og vil peke på at LVK også er tilfreds med Regjeringens forslag.

4.1.4 Om den praktiske gjennomføring av departementets forslag til endringer

Sammendrag

Regjeringen redegjør i proposisjonen avsnitt 3-6 om den praktiske gjennomføringen av forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen tar redegjørelsen til etterretning.

5. FORMUESBESKATNING AV SPAREBANKER

Sammendrag

Sparebanker, gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger er i dag formuesskattepliktig. Samtidig er verdien av grunnfondsbevis formuesskattepliktig på grunnfondsbeviserens hånd. For å unngå at grunnfondsbeviskapitalen formuesbeskattes både hos selskapet og grunnfondsbeviserene er grunnfondsbeviskapital i slike selskap unntatt fra selskapets skattepliktige formue, jf. skatteloven § 4-2 første ledd bokstav i.

Etter departementets syn kan overkursfondet og utjevningsfondet sammen med grunnfondsbeviskapitalen sies å utgjøre grunnfondsbeviserens andel av

kapitalen i sparebanker. Departementet antar at dette også vil reflekteres i kursen på grunnfondsbevisene. I dag unntas ikke overkursfond og utjevningfond fra formuesbeskatning hos sparebanker. For å forhindre at kapitalen i overkursfondet og utjevningfondet blir formuesbeskattet både hos sparebanken og grunnfondsbeviserne foreslår departementet at fondene ikke skal inngå i sparebankenes formuesskattegrunnlag. Departementet viser til forslag til endring av skatteloven § 4-2 første ledd bokstav i.

Bakgrunnen for å unnta grunnfondsbeviskapitalen fra formuesskatteplikt hos sparebankene er å forhindre at den del av selskapets kapital som tilhører grunnfondsbeviserne skal inngå i formuesskattegrunnlaget både hos selskapet og grunnfondsbeviserne. Det kan reises spørsmål om grunnfondsbevisernes rettigheter til overkursfond og utjevningfond i sparebanker tilsier at også disse fondene bør unntas fra sparebankenes skattepliktige formue.

Ved beregning av maksimalt utbytte til grunnfondsbeviserne (og maksimal avsetning til utjevningfond) sidestilles overkursfondet og utjevningfondet med grunnfondsbeviskapitalen. Begge fondene inngår sammen med grunnfondsbeviskapitalen i grunnlaget for beregning av maksimalt utbytte til grunnfondsbeviserne. Maksimal årlig avsetning til utjevningfondet og utbytte kan ikke utgjøre større andel av korrigert overskudd enn grunnfondsbeviskapitalens, overkursfondets og utjevningfondets andel av sparebankens totale ansvarlige kapital minus fond for vurderingsforskjeller og ansvarlig lånekapital.

Ved en eventuell avvikling av sparebanker skal grunnfondsbeviskapitalen, overkursfond og utjevningfond tilfalle grunnfondsbeviserne, forutsatt at alle kreditorene har fått fullt oppgjør.

Det følger av dette at grunnfondsbeviserne i sparebanker etter gjeldende rett har en særlig rett til overkursfondet og utjevningfondet. Både når det gjelder beregning av maksimalt utbytte og ved avvikling av banken står overkursfondet og utjevningfondet i samme stilling som grunnfondsbeviskapitalen, og blir i praksis behandlet som grunnfondsbevisernes kapital. Utjevningfondet fremstår som grunnfondsbevisernes andel av tilbakeholdt overskudd i sparebanker, mens overkursfond er en del av grunnfondsbevisernes samlede kontantinnbetaling. De særlige rettighetene til fondene vil etter departementets syn kunne reflekteres i kursen på grunnfondsbevisene. For å unngå at kapitalen i disse fondene formuesbeskattes både hos sparebanken og grunnfondsbeviserne bør overkursfond og utjevningfond etter departementets vurdering sidestilles med grunnfondsbeviskapital når det gjelder formuesbeskatning.

Skattedirektoratet uttaler i sin høringsuttalelse at sparebanker bør få fradrag for samlet markedsverdi på grunnfondsbevisene utstedt av sparebanker ved beregning av grunnlaget for formuesskatt. De uttaler:

«Dette vil innebære at sparebanken kun betaler formuesskatt av den beregnede formue som overstiger verdien av samtlige grunnfondsbevis på investors hånd, hvorav sistnevnte verdi bestemmes av kurs pr 31.12. i inntektsåret.»

Frdrag for markedsverdi vil kunne gjennomføres uten særskilte administrative problemer for børsnoterte grunnfondsbevis. Det er imidlertid ikke noe krav om at grunnfondsbevis må børsnoteres. Det er i dag to sparebanker som har utstedt grunnfondsbevis som ikke er børsnotert. For ikke-børsnoterte grunnfondsbevis vil markedsverdien være vanskeligere å fastsette. Praktiske hensyn tilsier således at sparebankenes fradrag ved beregning av grunnlaget for formuesskatt bør knyttes til størrelsen på grunnfondsbeviskapitalen, overkursfond og utjevningfond.

Departementet vil videre bemerke at dersom markedsverdien på grunnfondsbevisene er høyere enn grunnfondsbevisernes andel av kapitalen i sparebanken skyldes dette forventning om fremtidig avkastning. Det er etter departementets syn ikke grunn til å gi sparebankene fradrag for dette.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at også overkursfond og utjevningfond unntas fra formuesskatt hos sparebanker. Departementet foreslår at skatteloven § 4-2 første ledd bokstav i endres i tråd med dette.

Når det gjelder gjensidige forsikringsselskap og kredittforeninger fremgår den nærmere reguleringen av grunnfondsbevis av forskrift om grunnfondsbevis i gjensidige forsikringsselskap av 19. oktober 1990 og forskrift om grunnfondsbevis i kredittforeninger av 19. oktober 1990. Det følger av disse forskriftene at grunnfondsbeviserne ikke har den samme rett til overkursfond og utjevningfond som grunnfondsbeviserne i sparebanker. Overkursfondet og utjevningfondet inngår ikke i grunnlaget for beregning av maksimalt utbytte. Summen av avsetning til utjevningfond og kontantutbytte kan ikke utgjøre større andel av årsoverskuddet enn grunnfondskapitalens andel av selskapets totale ansvarlige kapital minus ansvarlig lånekapital. Det fremgår heller ikke av regelverket at fondene skal tilfalle grunnfondsbeviserne ved en eventuell oppløsning av selskapet. Etter departementets syn tilsier dagens rettstilstand at overkursfond og utjevningfond ikke bør unntas fra formuesbeskatning i gjensidige forsikringsselskap og kredittforeninger.

I høringsnotat sendt ut av Finansdepartementet 8. august 2000 er det foreslått å samordne de tre forskriftene om grunnfondsbevis i henholdsvis sparebanker, gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger. Forslaget innebærer at grunnfondsbevisere i gjensidige forsikringsselskap og kredittforeninger får samme rett til overkursfond og utjevningfond som grunnfondsbevisere i sparebanker. Dersom de foreslåtte endringene gjennomføres bør de foreslåtte reg-

lene om å unnta overkursfond og utjevningfond fra formuesskattegrunnlaget hos selskapet etter departementets syn utvides til også å gjelde gjensidige forsikringsselskaper og kredittforeninger. Departementet tar sikte på å komme tilbake med forslag om dette når de foreslåtte forskriftsendringene eventuelt gjennomføres.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring av skatteloven § 4-2 første ledd bokstav i.

6. ENDRINGER I REDERIBESKATNINGEN

Sammendrag

Ved lov av 14. april 2000 nr. 30 ble skatteloven § 8-12 endret slik at det gjeldende forbudet mot å yte lån fra et selskap innenfor rederiskatteordningen til aksjonærer eller beslektede selskaper utenfor ordningen ble utvidet til også å omfatte garanti og annen sikkerhetsstillelse. Lovendringen trådte i kraft med virkning fra og med 1. januar 2000.

Samtidig ble det gitt en overgangsregel for garantier m.v. som nevnt, og som var etablert før 1. januar 2000. Overgangsregelen går ut på at disse garantier m.v. må avvikles innen 1. januar 2002.

Under behandlingen av forslaget i Stortinget kom det fram at det for enkelte selskaper vil være forbundet med praktiske vanskeligheter å avvikle allerede etablerte garantier mv. innen 1. januar 2002. Det vises i denne forbindelse også til brev fra daværende finansminister Restad til Høyres stortingsgruppe av 10. februar 2000, inntatt som vedlegg nr. 3 i Innst. O. nr. 53 (1999-2000). På denne bakgrunn påla finanskomiteen regjeringen å komme tilbake til Stortinget med forslag til smidigere overgangsløsninger i løpet av 2000, og samtidig vurdere om det kan etableres andre ordninger enn forbud mot garanti- og sikkerhetsstillelse som på betryggende vis sikrer skattekreditors interesser, jf. Innst. O. nr. 53 (1999-2000) side 6.

Departementet har så langt ikke funnet tilfredsstillende alternativer til det vedtatte forbudet mot garanti- og annen sikkerhetsstillelse som kan erstatte dette. Departementet finner imidlertid at den gjeldende overgangsregelen for avvikling av garantier mv. som var etablert før 1. januar 2000 bør forlenges med tre år, slik at avviklingsfristen etter dette blir 1. januar 2005.

Det vises til forslag til endring i overgangsregel til lov av 14. april 2000 til lov om endringer i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven).

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til endring i overgangsregel til lov av 14. april 2000 til

lov om endringer i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til merknader i Innst. O. nr. 53 (1999-2000) der disse medlemmer gikk inn for å oppheve låneforbudet i skattelovens § 8-12, og subsidiært sluttet seg til den gjeldende overgangsregel.

Disse medlemmer opprettholder standpunktet om at låneforbudet bør oppheves, og fremmer følgende forslag:

«I lov av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endring:

§ 8-12 oppheves

Nåværende §§ 8-13 til 8-20 blir §§8-12 til 8-19.»

Subsidiært vil disse medlemmer støtte forslaget om utvidet overgangsperiode.

7. OPPRETTINGER I SKATTELOVEN

7.1 Minstefradrag

I skatteloven § 6-32 om beregning av minstefradrag heter det i andre ledd første punktum at minstefradrag skal beregnes særskilt for hver person som lignes under ett etter skatteloven §§ 2-10 og 2-12 a annet punktum. Dette innebærer at minstefradrag beregnes særskilt for ektefeller som lignes under ett.

I den nå opphevede skatteloven av 1911 § 44 første ledd bokstav g nr. 1 tredje avsnitt het det at minstefradrag skulle beregnes særskilt for hver av de personene som har inntekt som lignes under ett etter reglene i § 16. Etter § 16 syvende ledd skal barn som det ytes barnetrygd for lignes under ett med foreldrene. Barn som fyller 13 år i inntektsåret, eller som er eldre, skal likevel lignes særskilt for arbeidsinntekt. Dette svarer til dagens skattelov §2-14 første ledd. I §6-32 om beregning av minstefradrag skulle det derfor, i tillegg til at det vises til §§ 2-10 og 2-12 a andre punktum, ha vært vist til §2-14 første ledd.

Konsekvensen av at det i § 6-32 ikke vises til § 2-14 er at loven ikke gir hjemmel til å beregne minstefradrag særskilt for barn under 13 år som har arbeidsinntekt. Når § 6-32 ikke viser til § 6-14 første ledd i dag, skyldes det en feil under utarbeidelsen av ny teknisk revidert skattelov. Den nye skatteloven er forutsatt ikke å innebære materielle endringer, og departementet foreslår derfor en endring i § 6-32, slik at situasjonen blir den samme som ved skatteloven av 1911. Departementet foreslår at endringen får virkning fra og med inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

7.2 Barnepensjon

Sammendrag

Etter skatteloven § 12-2 bokstav b andre punktum anses ikke barnepensjon til barn som det kan kreves barnetrygd for som personinntekt. Det medfører at det ikke skal beregnes toppskatt og trygdeavgift på barnepensjonen i disse tilfellene. Ved lov av 31. mars 2000 nr. 17 ble det bestemt at den øvre grensen for barnetrygd skulle økes fra 16 til 18 år fra 1. mai 2000. Denne endringen bør ikke få virkning for i hvilke tilfeller barnepensjon skal anses som personinntekt.

Bakgrunnen for at barnepensjon ikke blir ansett som personinntekt, er beregningstekniske problem i de tilfellene barnet lignes under ett med gjenlevende forelder. Dette er nærmere omtalt i Ot.prp nr. 9 (1988-89). Regelen om at barnepensjon ikke skal anses som personinntekt, bør derfor bare gjelde når barnet lignes under ett med foreldrene.

Barn liknes under ett med foreldre dersom barnet ikke er fylt 17 år ved utløpet av inntektsåret, jf. skatteloven § 2-14 første ledd. I tilsvarende bestemmelse i skatteloven av 1911 het det at barn som det blir ytt barnetrygd for skulle liknes under ett med foreldrene. Barnetrygd ble tidligere utbetalt til og med den måneden barnet fylte 16 år. Det er likevel langvarig likningspraksis for at barnet lignes under ett med foreldrene i hele det året de fyller 16 år. Den nye skatteloven ble presisert iht. det.

Departementet foreslår at skatteloven § 12-2 bokstav b andre punktum blir endret tilsvarende som § 2-14 første ledd, slik at det går fram at barnepensjon til barn som ikke er fylt 17 år ved utløpet av inntektsåret ikke anses som personinntekt. Departementet foreslår at endringen får virkning fra og med inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

7.3 Skatteloven § 14-5 fjerde ledd bokstav b

Ved en trykkfeil er et linjeskift i den nye skatteloven § 14-5 fjerde ledd bokstav b falt ut. Bestemmelsen har nå følgende ordlyd:

«Tap på utestående kundefordringer kan nedskrives med virkning for inntektsfastsettelsen. Nedskrivningen beregnes ved hjelp av en nedskrivningsfaktor som settes lik forholdet mellom

1. endelig konstatert tap på kundefordringer fratrukket merverdiavgift i løpet av det inntektsåret nedskrivningen gjelder og i det foregående året, og
2. de siste to års kredittsalg, fratrukket merverdiavgift, multiplisert med et faktortall som fastsettes av departementet.»

Siste del av siste setning i denne bestemmelsen viser til forholdet mellom nr. 1 og nr. 2, og skulle av den grunn ikke ha vært plassert i nr. 2, men i stedet for på en ny linje. Departementet legger på denne bakgrunn fram forslag om endring av skatteloven § 14-5 fjerde ledd bokstav b. Departementet foreslår at endringen får virkning fra og med inntektsåret 2000.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

8. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 8-12 oppheves

Nåværende §§ 8-13 til 8-20 blir § §8-12 til 8-19.

Forslag 2

IV skal lyde:

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2000.

Endringene under II og III trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2001.

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre:

Forslag 3

Ikrafttreddelse av eiendomsskatteloven § 8 utsettes til 1. januar 2002.

9. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og det som står foran, og rår Odelstinget til å gjøre slike

vedtak til lover:

A

Vedtak til lov

om endring i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane

I lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiendomsskatt til kommunane gjøres følgende endring:

I

§ 8 fjerde ledd skal lyde:

Verdet (taksten) av anlegg som nemnt i skatteloven § 18-5 første leden skal ikkje setjast lågare enn *kr.*

1,10 /kWh av grunnlaget for naturressursskatten for anlegget sett ved likninga året før skatteåret.

II

Endringen under I trer i kraft straks, med virkning fra og med skatteåret 2001.

B

Vedtak til lo v

om endringer i lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard

I lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard gjøres følgende endringer:

I

§ 2-3 nytt tredje ledd skal lyde:

Skatt skal ikke svares av inntekt av fast eiendom eller anlegg med tilbehør som ligger utenfor Svalbard.

II

§ 3-1 annet ledd nytt siste punktum skal lyde:

Ved anvendelsen av bestemmelsene om gjelds- og gjeldsrentefordeling i skatteloven §§ 4-31 og 6-91 likestilles unntak fra skattlegging på Svalbard etter denne lov med unntak fra skattlegging i Norge etter overenskomst med fremmed stat.

III

Endringen under I trer i kraft fra og med inntektsåret 2001. For skattytere som nevnt i lov om skatt til Svalbard § 1-3 annet ledd trer endringen under II i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2000. For skattytere som nevnt i lov om skatt til Svalbard § 1-3 første ledd trer endringene under II i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2001.

C

Vedtak til lo v

om endringer i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 4-2 første ledd bokstav i skal lyde:

grunnfondsbeviskapital, *samt overkursfond og utjevningfond i sparebanker,*

§ 6-32 annet ledd første punktum skal lyde:

Minstefradrag beregnes særskilt for hver person som lignes under ett etter §§ 2-10, 2-12 a annet punktum og 2-14 første ledd.

§ 12-2 bokstav b skal lyde:

pensjon, føderåd samt livrente som er ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold. Som personinntekt regnes likevel ikke barnepensjon til barn som *ikke er fylt 17 år ved utløpet av inntektsåret.*

§ 14-5 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

Tap på utestående kundefordringer kan nedskrives med virkning for inntektsfastsettelsen. Nedskrivningen beregnes ved hjelp av en nedskrivningsfaktor som settes lik forholdet mellom

1. endelig konstatert tap på kundefordringer fratrukket merverdiavgift i løpet av det inntektsåret nedskrivningen gjelder og i det foregående året, og
2. de siste to års kredittsalg, fratrukket merverdiavgift, multiplisert med et faktortall som fastsettes av departementet.

II

§ 4-31 nytt første til tredje ledd skal lyde:

(1) Når skattyter som nevnt i § 2-1 og § 2-2 har fast eiendom, eller utøver eller deltar i virksomhet i utlandet, og formue i slik fast eiendom eller virksomhet er unntatt fra skattlegging i Norge etter overenskomst med fremmed stat, skal skattyters fradrag for gjeld begrenses etter reglene i annet til fjerde ledd.

(2) Regnskapspliktig skattyter, jf. regnskapsloven § 1-2 første ledd, gis ikke fradrag for gjeld som svarer til forholdet mellom verdien av fast eiendom og eiendeler i virksomhet som nevnt i første ledd og verdien av skattyters samlede eiendeler, basert på bokført verdi i regnskap oppgjort i samsvar med regnskapsloven.

(3) Ikke regnskapspliktig skattyter gis ikke fradrag for gjeld som svarer til forholdet mellom verdien av fast eiendom og eiendeler i virksomhet som nevnt i første ledd og verdien av skattyters samlede eiendeler, basert på ligningsmessig verdi.

Nåværende annet og tredje ledd blir nytt fjerde og femte ledd.

§ 4-31 nytt sjette ledd skal lyde:

(6) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av reglene i første til tredje ledd.

§ 6-91 skal lyde:

(1) Når skattyter som nevnt i § 2-1 og § 2-2 har fast eiendom, eller utøver eller deltar i virksomhet i utlandet, og inntekt fra slik fast eiendom eller virksom-

het er unntatt fra skattlegging i Norge etter overenskomst med fremmed stat, skal skattyters fradrag for gjeldsrenter begrenses etter reglene i annet til fjerde ledd.

(2) Regnskapspliktig skattyter, jf. regnskapsloven § 1-2 første ledd, gis ikke fradrag for gjeldsrenter som svarer til forholdet mellom verdien av fast eiendom og eiendeler i virksomhet som nevnt i første ledd og verdien av skattyters samlede eiendeler, basert på bokført verdi i regnskap oppgjort i samsvar med regnskapsloven.

(3) Ikke regnskapspliktig skattyter gis ikke fradrag for gjeldsrenter som svarer til forholdet mellom verdien av fast eiendom og eiendeler i virksomhet som nevnt i første ledd og verdien av skattyters samlede eiendeler, basert på ligningsmessig verdi.

(4) Når det foreligger samtykke fra departementet som omhandlet i § 2-37 fjerde ledd, medtas ved fradragberegningen rente av den delen av det utenlandske selskapets gjeld som etter forholdsmessig fordeling faller på verdien av selskapets eiendeler eller anlegg m.v., i den utstrekning skattyteren anses som eier av disse, jf. § 4-31 fjerde ledd.

(5) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av reglene i denne bestemmelse.

III

§ 2-1 syvende ledd annet punktum oppheves.

§ 2-2 sjettede ledd annet punktum oppheves.

IV

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2000.

For skattytere som nevnt i skatteloven § 2-2 første ledd trer endringene under II i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2000. For skattytere som nevnt i skatteloven § 2-1 første ledd trer endringene under II i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2001.

Endringene under III trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2001.

D

Vedtak til lov

om endring i overgangsregel til lov 14. april 2000 nr. 30 til lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

I

Overgangsregel til lov 14. april 2000 nr. 30 til lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) skal lyde:

Selskap innenfor ordningen som før denne lovs ikrafttreden har stilt garanti eller sikkerhet til fordel for skattyter utenfor ordningen med direkte eller indirekte eierinteresser i selskapet, må avvikle garanti- eller sikkerhetsstillelsen innen 1. januar 2005. Tilsvarende gjelder for sikkerhetsstillelse til fordel for selskap som slik skattyter har direkte eller indirekte eierinteresser i, eller til skattyters nærstående, jf. skatteloven § 8-12.

II

Endringen under I trer i kraft straks.

Oslo, i finanskomiteen, den 11. desember 2000

Dag Terje Andersen
leder

Britt Hildeng
ordfører

Siv Jensen
sekretær